

6 maart 2016, Vierde zondag van de Veertigdagentijd
Voorganger : Wim Sleddens osa

De verloren zoon en de barmhartige vader’.

*In een preek zegt Augustinus
dat de kerk moet weerstaan aan de verzoeking
om uit te maken wie er goed en wie er slecht leeft:
‘Weet je wat Christus tegen zulke mensen zegt?
Blijf er maar af,
want je zult nog heel mijn kerk verwoesten.
Er zal niets overblijven.’*

*De kerk is geen beoordeelster van alles en nog wat.
Zij moet weten dat zij een kerk is,
waarin goed en kwaad door elkaar leven.
De voornaamste taak van de kerk is uitnodigen*

Lezing: 2 Korintiërs 5, 17-21

Broeders en zusters, wie in Christus is, is een nieuwe schepping: het oude is voorbij, het nieuwe is al gekomen. En dit alles komt van God. Hij heeft ons door Christus met zich verzoend en ons, apostelen, de dienst van die verzoening toevertrouwd. Ja, God was het die in Christus de wereld met zich verzoende: Hij telde de fouten van de mensen niet en ons gaf Hij de boodschap van de verzoening mee. Wij zijn dus gezanten van Christus, God roept u op door ons woord. Wij smeken u in Christus' naam: laat u met God verzoenen! Hem die geen zonde heeft gekend heeft Hij voor ons tot zonde gemaakt, opdat wij door Hem Gods eigen heiligheid zouden worden.

Evangelie: Lucas 15, 1-3;11-32

In die tijd kwamen de tollenaars en zondaars van allerlei slag bij Jezus om naar Hem te luisteren. De Farizeeën en de Schriftgeleerden morden daarover en zeiden: 'Die man ontvangt zondaars en eet met hen.

Hij hield hun deze gelijkenis voor: 'Een man had twee zonen. Nu zei de jongste van hen tot zijn vader: Vader, geef mij het deel van het bezit waarop ik recht heb. En de vader verdeelde zijn vermogen onder hen. Niet lang daarna pakte de jongste zoon alles bij elkaar en vertrok naar een ver land. Daar verkwistte hij zijn bezit in een losbandig leven. Toen hij alles opgemaakt had kwam er een verschrikkelijke hongersnood over dat land en hij begon gebrek te lijden. Nu ging hij in dienst bij een der inwoners van dat land die hem het veld instuurde om varkens te hoeden. En al had hij graag zijn buik willen vullen met de schillen die de varkens aten, niemand gaf ze hem.

Toen kwam hij tot nadenken en zei: Hoeveel dagloners van mijn vader hebben eten in overvloed, en ik verga hier van de honger. Ik ga weer naar mijn vader en ik zal hem zeggen: Vader, ik heb misdaan tegen de hemel en tegen u; ik ben niet meer waard uw zoon te heten maar neem mij aan als een van uw dagloners. Hij ging dus op weg naar zijn vader. Zijn vader zag hem al in de verte aankomen en hij werd door medelijden bewogen; hij snelde op hem toe, viel hem om de hals en kuste hem hartelijk. Maar de zoon zei tot hem: Vader, ik heb misdaan tegen de hemel en tegen u: ik ben niet meer waard uw zoon te heten. Doch de vader gelastte zijn knechten: Haalt vlug het mooiste kleed en trekt het hem aan, steekt hem een ring aan zijn vinger en trekt hem sandalen aan. Haalt het gemeste kalf en slacht het; laten we eten en feestvieren, want deze zoon van mij was dood en is weer levend geworden, hij was verloren en is teruggevonden. Ze begonnen dus feest te vieren.

Intussen was zijn oudste zoon op het land. Toen hij echter terugkeerde en het huis naderde hoorde hij muziek en dans. Hij riep een van de knechten en vroeg wat dat te betekenen had. Deze antwoordde: Uw broer is thuisgekomen en uw vader heeft het gemeste kalf laten slachten, omdat hij hem gezond en wel heeft teruggekregen. Maar hij werd kwaad en wilde niet naar binnen. Toen zijn vader naar buiten kwam en bij hem aandrong, gaf hij zijn vader ten antwoord: Al zoveel jaren dien ik u en nooit heb ik uw geboden overtreden, toch hebt gij mij nooit een bokje gegeven om eens met mijn vrienden feest te vieren. En nu die zoon van u is gekomen die uw vermogen heeft verbrast met slechte vrouwen, hebt ge voor hem het gemeste kalf laten slachten. Toen antwoordde de vader: Jongen, jij

bent altijd bij me en alles wat van mij is, is ook van jou. Maar er moet feest en vrolijkheid zijn, omdat die broer van je dood was en levend is geworden, verloren was en is teruggevonden.

Overweging

We hebben gelezen uit het 15^e hoofdstuk van het evangelie van Lucas. In de Nederlandse Bijbelvertaling heeft dit hoofdstuk een titel gekregen: *De zorg om wat verloren is*. Het is een mooi hoofdstuk, dat als achtergrond heeft de zorg van Jezus voor mensen die aan de kant raken of misschien zelfs helemaal zoek: tollenaars en zondaars. U hebt het gehoord, in de eerste regels van de evangeliëlezing. In drie parabels geeft Jezus aan waarom hij zoveel aandacht heeft voor deze mensen. Maar hij vertelt de parabels zo, dat we meteen weten dat hij daarbij duidelijk maakt dat zijn houding tegenover hen volledig overeenkomt met die van zijn hemelse Vader. De eerste twee korte parabels lezen we vandaag niet, maar ik vermeld ze kort, omdat ze een opstap zijn naar het langere verhaal, de derde parabel, die we wel hebben gelezen.

Een herder met honderd schapen raakt er één kwijt. Ondanks de 99 andere die bij de kudde zijn gebleven, gaat hij op zoek naar dat ene dat verloren is geraakt, en hij zoekt tot hij het vindt en het met grote vreugde op zijn schouders naar de kudde terug kan brengen. Een vrouw raakt een van haar tien geldstukken kwijt. Grondig doorzoekt ze heel haar huis, tot ze het terugvindt. En ook haar vreugde over het vinden is zo groot, dat ze buren en vrienden erbij haalt om haar vreugde te delen. Twee korte parabels over de *Zorg om wat verloren is*, maar die je ook als titel zou kunnen geven: *De vreugde van het vinden*.

Dan komen we toe aan de parabel die we hebben gelezen: de vader die twee zonen heeft, en er één van verliest. (Maar welke van de twee verliest hij eigenlijk?) Hier gaat het niet over munten of schapen, maar over mensen. En als een mens ervoor kiest om de verkeerde weg in te slaan, kan zijn vader hem niet tegenhouden. Zijn aardse vader niet, en zijn Vader in de hemel doet dat ook niet. Voor Augustinus verwijst de vader in de parabel direct naar God, en zegt hij in zijn Belijdenissen hierover tegen God: 'U was trouwens wel een lieve vader, dat u hem zijn erfdeel meegaf. En nog liever was u voor hem toen hij helemaal berooid terugkwam.' God laat ons mensen onze vrijheid, ook als wij zo kortzichtig zijn om die op deze ondoordachte manier te willen zoeken. De jongste zoon uit de parabel dacht zichzelf en zijn vrijheid te vinden door bij zijn vader weg te gaan. Dat God een mens die vrijheid dan geeft, betekent niet dat hij die mens, of dat hij ooit een mens loslaat en afschrijft. Dat zegt Augustinus op een andere plaats in zijn Belijdenissen: 'Ons goed blijft altijd leven bij u, ook als wij ons ervan afkeren.' Ons goed blijft altijd bij u leven, God. Als wij geen zorg hebben over onszelf, en als wij God loslaten, dan heeft God altijd nog zorg voor ons, hij laat nooit iemand los. Hij bewaart ons goed. Bij hem is het veilig.

Wat dat betekent zien wij in de figuur van de vader, in deze parabel. Als de zoon totaal aan de grond zit en van pure ellende terugkomt naar huis, blijkt dat zijn vader al die tijd op hem heeft gewacht. God wacht altijd, op ieder van ons, tot wij terugkomen en hij ons welkom kan heten. En net als in de twee kleine parabels, is nu de vreugde van de vader zo groot dat hij die wil delen met iedereen in huis. En daar hoort op de eerste plaats zijn andere zoon bij, de oudere broer. En die wil niet binnenkomen. Daarom gaat zijn vader weer naar buiten, voor hem. En daar wordt het spannend. Want met op de achtergrond alle feestvreugde in het hele huis, stoot de vader hier op de kille en afwijzende houding van de broer. 'Ik heb er al die tijd hard voor gewerkt, zegt deze broer. Ik heb me aan alle regels gehouden. En nu komt die zoon van u thuis die er alles heeft doorgejaagd, en dan moet er zo nodig feest zijn.' Het feest lijkt aan hem voorbij te gaan. Hij ziet er geen reden voor. Evenmin als de Farizeeën en de Schriftgeleerden de betekenis verstonden van de maaltijden die Jezus hield met tollenaars en zondaars. Zij begrijpen Jezus niet, en in deze parabel van de verloren zoon zegt Jezus tegen hen dat zij dan ook God niet begrijpen. Hun hart staat er niet voor open dat God zijn genade zomaar schenkt, als een goede Vader, aan iemand die verloren was, maar tot andere gedachten komt. Augustinus kwam in zijn tijd nog wel eens in aanraking met mensen die het lastig vonden dat er in de kerk ook mensen waren die het niet zo nauw namen. Ook in zijn kloostergemeenschap werd de gedachte wel eens uitgesproken dat je meer had aan een kleine selecte groep, een modelgroep. Was dat niet beter? Augustinus vroeg hen dan: Als jij last hebt van je broeders, hebben de andere broeders dan misschien ook last van jou? Nee, was hun antwoord. En Augustinus: Ik help het je hopen. Maar dan heb jij alle kracht vrij om een zwakkere broeder te helpen dragen wat hij alleen blijkbaar niet altijd aankan. - Als we elkaars lasten dragen, ook de last van elkaars zwakheid, delen we in de barmhartigheid van God.